Płynność finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Paweł Galiński

Płynność finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2026

Recenzent
dr hab. Katarzyna Owsiak, prof. UEK

Redaktor Wydawnictwa
Michał Staniszewski

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Prorektora ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego
w ramach Programu Humanistyki Gdańskiej
oraz Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański, 2026
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-868-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: https://wydawnictwo.ug.edu.pl/ksiegarnia-online/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp 9

Rozdział 1. Istota i determinanty płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 17
1.1. Płynność finansowa jako przedmiot badań w ekonomii i finansach . 17
1.1.1. Płynność finansowa w ekonomii głównego nurtu 17
1.1.2. Perspektywa behawioralna w badaniach nad płynnością finansową 24
1.2. Płynność finansowa w kontekście działalności jednostek samorządu terytorialnego 29
1.2.1. Pojęcie i zakres płynności finansowej w jednostkach samorządu terytorialnego 29
1.2.2. Płynność finansowa a stabilność fiskalna i bezpieczeństwo finansowe jednostek samorządu terytorialnego 33
1.3. Determinanty płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 34
1.4. Reguły fiskalne w kształtowaniu płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 38

Rozdział 2. Płynność finansowa jednostek samorządu terytorialnego w ujęciu budżetowym i bilansowym 43
2.1. Budżet i skonsolidowany bilans w analizie płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 43
2.1.1. Kategorie budżetowe i zadłużenie w kształtowaniu płynności finansowej 43
2.1.2. Skonsolidowany bilans i jego rola w analizie płynności finansowej 49
2.2. Wskaźniki bilansowe w pomiarze płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 52
2.3. Wskaźniki budżetowe w ocenie płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 55

Rozdział 3. Strategie finansowe i instrumenty w zarządzaniu płynnością finansową jednostek samorządu terytorialnego 61
3.1. Wartość publiczna i ryzyko w działalności jednostek samorządu terytorialnego 61
3.1.1. Istota wartości publicznej płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 61
3.1.2. Rodzaje ryzyka w działalności jednostek samorządu terytorialnego w kontekście płynności finansowej 66
3.2. Strategie finansowe i zarządzanie płynnością finansową jednostek samorządu terytorialnego 72
3.2.1. Strategie finansowe jednostek samorządu terytorialnego . . 72
3.2.2. Zarządzanie płynnością finansową a funkcjonowanie bufora płynności w jednostkach samorządu terytorialnego 76
3.3. Instrumenty wykorzystywane w zarządzaniu płynnością finansową jednostek samorządu terytorialnego 84
3.3.1. Instrumenty finansowe 84
3.3.2. Instrumenty planistyczno-kontrolne 89

Rozdział 4. Pomiar i ocena płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego w Polsce oraz identyfikacja czynników determinujących . . 95
4.1. Założenia metodyczne i wykorzystane modele ekonometryczne w badaniu relacji finansowych i identyfikacji determinant płynności finansowej 95
4.1.1. Statyczne i dynamiczne modele regresji panelowej 95
4.1.2. Panelowa regresja kwantylowa i progowa 99
4.2. Poziom płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego w ujęciu bilansowym a zdolność do generowania nadwyżki operacyjnej 100
4.2.1. Dynamika i statystyki opisowe wykorzystanych wskaźników płynności finansowej 100
4.2.2. Identyfikacja relacji między płynnością finansową w ujęciu bilansowym a nadwyżką operacyjną 103
4.3. Finansowe i społeczno-ekonomiczne determinanty płynności finansowej jednostek samorządu terytorialnego 111
4.3.1. Specyfikacja determinant i statystyki opisowe 111
4.3.2. Ocena wpływu czynników finansowych i społeczno-ekonomicznych na płynność finansową badanych jednostek . 117
4.3.3. Zróżnicowanie wpływu czynników determinujących płynność finansową 125

4.3.4. Efekt progowy nadwyżki operacyjnej w kształtowaniu płynności gotówkowej 128
4.3.5. Mechanizm trwałości płynności finansowej na tle oddziaływania zidentyfikowanych determinant 132

Zakończenie 135

Bibliografia 143

Wykaz skrótów 159